

Měsíčník Rekodifikace & Praxe: Otázky - odpovědi

eFocus

Časopis Rekodifikace & Praxe přináší vedle odborných statí také odpovědi na čtenářské dotazy k rekodifikační problematice. Z posledního - květnového - čísla pro vás vybíráme malou ochutnávku:

Jak moc se NOZ dotkl problematiky zúžení společného jmění soudem a obvyklého vybavení společné domácnosti?

Na dotaz odpovídá: *JUDr. Jiří Grygar, Ph.D, soudce, Okresní soud Praha-východ*

Na úpravu zúžení společného jmění manželů soudem, upravenou v § 148 obč. zák. č. [40/1964](#) Sb., dopadly změny v důsledku úpravy NOZ. Na řízení zahájená ještě před 1. 1.2014 se sice použije dosavadních procesních předpisů, tj. o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12.2013 (srov. čl. II zákona č. [293/2013](#) Sb.), ale je nutné přihlídnout k změnám hmotného práva. Úpravě § 148 obč. zák. č. [40/1964](#) Sb. odpovídá úprava § 724 a § 725 NOZ.

Protože změna rozsahu společného jmění je majetkovým právem manželským, spadá pod pojem právních poměrů týkajících se práv rodinných ve smyslu § 3028 odst. 2 NOZ, a je proto třeba aplikovat novou hmotněprávní úpravu, tedy § 724 a § 725 NOZ. Tato skutečnost vyplývá i z toho, že další přechodná ustanovení NOZ, konkrétně § 3038 až § 3040 NOZ žádnou výjimku nestanoví. Z toho vyplývá, že dosud neskončená řízení, vycházející z § 148 č. [40/1964](#) Sb. je na místě dokončit podle § 724 a § 725 NOZ.

Nová úprava se však od původní odlišuje v tom, že původní obligatorní důvody pro zúžení společného jmění podle § 148 odst. 2 č. [40/1964](#) Sb. (tj. že jeden z manželů získal oprávnění k podnikatelské činnosti nebo se stal neomezeně ručícím společníkem obchodní společnosti) jsou podle § 724 odst. 2 věta druhá NOZ již jen důvody fakultativními, byť jsou uvedeny jako příkladný výčet toho, co může, avšak nikoli nezbytně, být soudem shledáno jako závažný důvod pro zúžení stávajícího rozsahu společného jmění nebo dokonce, což je novinkou, pro jeho zrušení.

Ústup od obligatorního přístupu je důvodovou zprávou odůvodněn tím, že nelze mít dost dobře za správné, staví-li zákonná ustanovení soud do role schvalovacího stroje, totiž do role, kterou až dosud byly soudy povolány hrát a že proto bude věcí uvážení soudu, zda v daném případě je ta či ona skutečnost nebo okolnost skutečně natolik významná, aby ji bylo třeba zohlednit právě jako důvod podmiňující modifikaci zákonného rozsahu společného jmění.

V tomto směru je však problematickou otázkou obvyklého vybavení společné domácnosti. Pokud se týká ochrany obvyklého vybavení rodinné domácnosti, důvodová zpráva k § 3038 NOZ pouze konstatuje, že tento institut podřizuje zvláštnímu právnímu režimu, tj. jak stanoví § 3038 NOZ, věci náležející k obvyklému vybavení rodinné domácnosti přestávají být dnem nabytí účinnosti NOZ součástí společného jmění.

Ustanovení § 3038 NOZ je sice zařazeno v rámci přechodných ustanovení, avšak svou povahou jde

zcela zřejmě o ustanovení hmotněprávní, které normuje rozsah masy společného jmění. Přes důvodné pochybnosti o ratiu této úpravy a jejímu systematickému zařazení v rámci struktury NOZ lze výše uvedený závěr jen obtížně popřít.

Obvyklé vybavení domácnosti je definováno v § 698 odst. 1 NOZ jako soubor movitých věcí, které slouží běžně nezbytným životním potřebám rodiny a jejích členů, přičemž není rozhodné, zda jednotlivé věci náleží oběma manželům nebo jen jednomu z nich.

§ 699 NOZ pak upravuje způsob vypořádání obvyklého vybavení společné domácnosti, tj. právo manžela žádat, aby mu druhý manžel vydal to, co patří k obvyklému vybavení rodinné domácnosti a náleží výhradně jemu, a že co náleží manželům společně, si manželé rozdělí rovným dílem, ledaže to povaha věci vylučuje a pak se použijí obecná ustanovení tohoto zákona o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví. Jde tedy o speciální formu spoluvlastnictví, odlišnou od společného jmění, jak vyplývá z odlišného systematického zařazení tohoto institutu od ustanovení upravujících společné jmění (která v § 708 a násl. NOZ neobsahují žádnou zvláštní úpravu ve vztahu k společnému jmění). Na základě § 698 a § 699 ve spojení s § 3038 NOZ je proto třeba majetkové hodnoty spadající pod pojem obvyklého vybavení společné domácnosti (bez ohledu na to, který z manželů je jejich výlučným vlastníkem nebo zda jsou manželé jejich spoluvlastníky - přičemž toto posouzení platí ke každé jednotlivé movité věci spadající do obvyklého vybavení společné domácnosti) posuzovat tak, že nespadají do společného jmění manželů.

Ve vztahu ke sporům o zúžení společného jmění (byť z povahy věci, jak ostatně vyplývá ze soudní praxe, jde spíše o nesporné řízení, když manželé zpravidla v těchto řízeních postupují ve vzájemné shodě s cílem prevence budoucích potenciálních rizik) to pak znamená, že nelze zúžit společné jmění až na věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti, jak tomu bylo podle § 148 odst. 2 obč. zák., ale v souladu s § 724 NOZ lze buď vymezit jiný rozsah zúžení společného jmění, nebo společné jmění zcela zrušit. Tento postup je však zcela v intenci žalujícího manžela coby „pána sporu“, neboť soud je vázán rozsahem jeho žalobního návrhu a nemůže jej překročit.

Významným příjmem pro naši organizaci jsou dobrovolné dary od lidí, kterým poskytujeme sociální služby. Nový občanský zákoník taková darování prý zakazuje. Musíme tedy všechny takto přijaté dary od začátku roku dárcům vracet?

Na dotaz odpovídá: *JUDr. Tomáš Tintěra, Ph. D., advokát, odborný asistent katedry občanského a pracovního práva Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci*

Úprava darování doznala v NOZ několika změn. Především šlo o doplnění poměrně stručné původní právní úpravy několika novými pravidly, týkajícími se vztahu dárce a obdarovaného. Jednou z novinek je i pravidlo obsažené v § 2067 odst. 1, které zní, že „darování osobě, která provozuje zařízení, kde se poskytují zdravotnické nebo sociální služby, anebo osobě, která takové zařízení spravuje nebo je v něm zaměstnána, je neplatné, stalo-li se v době, kdy dárce byl v péči takového zařízení nebo jinak přijímal jeho služby.“ Nové pravidlo má za cíl zabránit situacím, kdy bude na osobu vyvíjen určitý nátlak či v ní vyvoláván pocit, že za poskytnuté služby má provozovateli zařízení či zaměstnanci poskytnout také určité plnění v podobě daru. Zároveň však toto pravidlo vylučuje i darování v případech, kdy dárce chce tímto způsobem projevit vůli, aniž by k tomu byl nějakým způsobem manipulován či tlačěn.

Předně je toto pravidlo omezeno na poskytování zdravotnických nebo sociálních služeb. Tedy regulované především zákonem č. [372/2011](#) Sb. o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) a zákonem č. [108/2006](#) Sb. o sociálních službách. Dále se nevztahuje na darování, kdy právní jednání je uskutečněno před započítáním poskytování zdravotnických či sociálních služeb anebo až následně po ukončení jejich poskytování. Následné

zpochybnění „darování“ za účelem, aby byla např. osobě sociální služba následně vůbec poskytována, tak podle tohoto ustanovení řešit nelze. Osoba musí být v péči tohoto zařízení nebo alespoň využívat jeho služby. Nemusí jít jen o situace, kdy dárce pobývá v daném zařízení, ale též o situace, kdy je v ambulantní péči daného zařízení. Při využívání služeb musí jít o opakované a svým způsobem pravidelné využívání služeb dárce (osobní asistence, pečovatelská služba...). Pravidlo se nevztahuje na jednorázové návštěvy či využití sociální či zdravotnické služby. Při posouzení konkrétních situací bude mít vliv i skutečnost, do jaké míry je dárce závislý na takto poskytovaných službách. Pokud darování uskuteční jiná osoba, než která využívá uvedené sociální či zdravotní služby, například dcera klientky zařízení sociální péče, toto omezení se na ně nijak nevztahuje.

Darování bude v takových případech neplatné, ale půjde jen o neplatnost relativní, tedy dárce musí u obdarovaného následně tuto neplatnost namítnout. Dokud nebude neplatnost namítnutá, půjde o obecně platnou darovací smlouvu a není třeba poskytnuté dary od 1. ledna 2014 vracet. Právo namítnout tuto neplatnost však podléhá promlčení ve tříleté promlčecí lhůtě od uskutečnění právního jednání.

Pokud by ošetřujícím personálem v tomto zařízení byl příbuzný dárce nebo jiná osoba mu blízká, darování jemu by bylo platné bez výše uvedeného omezení. Za osobu blízkou v těchto případech darování ale nelze považovat právnickou osobu.
t zajímavý soudní spor.

Na webových stránkách časopisu [Rekodifikace & Praxe](#) lze najít všechny otázky, které čtenáři do redakce zaslali a které byly následně zodpovězeny vybraným týmem předních českých odborníků na dané oblasti práva. Máte-li tedy i vy konkrétní dotaz, napište nám jej, stejně jako další náměty a podněty k zpracování dalších témat, na e-mailovou adresu rekodifikace-dotazy@wkcrcz.cz.

Časopis *Rekodifikace & Praxe* může objednat >>> [zde](#).
nakladatelství Wolters Kluwer

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Vedení BBH posiluje o přední expertku na soutěžní právo z A&O Shearman Ivanu Halamovou Dobiškovou](#)
- [V rámci charitativní akce Měsíc sportu advokátní kanceláře a daňoví poradci vysportovali téměř 400 tisíc korun na podporu projektu Pomozte dětem](#)
- [KOLAROVA LEGAL: Nová advokátní kancelář v centru Prahy míří na špičku korporátního a transakčního práva](#)
- [LEAGLE.ONE: Informace nestačí. Proč vzdělávání bez prožitku selhává](#)
- [Diskuzní čtvrťky nad trestním právem \(online - živé vysílání\) - 14.5.2026](#)
- [Legal Innovation Day 2026: Praktické využití umělé inteligence v právní praxi](#)
- [Promlčení práva ve světle aktuální judikatury NS ČR Na co si dát pozor při uplatňování promlčení podle současné právní úpravy?](#)
- [LEAGLE.ONE: Prodáváte firmu, nebo kus života? Pravda o rodinných akvizicích](#)
- [Clifford Chance Prague Association jmenuje dva nové Counsels a jednoho Of Counsel](#)
- [Vítězem Zákona roku je flexinovela zákoníku práce, bodovaly také daňové a účetní změny](#)

- [Advokátní kancelář Eversheds Sutherland posiluje svůj nemovitostní tým](#)